

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1187

Vragen van de leden **Aukje de Vries** en **Lodders** (beiden VVD) aan de ministers van Economische Zaken en Klimaat, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *het bericht «Vergoeding lekke mestkelder «lachertje»»* (ingezonden 26 oktober 2020).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat), mede namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (ontvangen 18 december 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 898

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Vergoeding lekke mestkelder «lachertje»»? Wat vindt u van het bericht?¹

Antwoord 1

Mij is bekend dat agrariërs lange tijd hebben moeten wachten om bijzondere schade, zoals lekkende mestkelders, vergoed te krijgen. Dat is natuurlijk erg vervelend en tegelijk is het belangrijk dat er een rechtvaardige en ruimhartige werkwijze komt voor het afhandelen van schade, zoals in de Tijdelijke wet Groningen is opgenomen. IMG heeft inmiddels aangegeven dat, na consultatie met de sector en maatschappelijke organisaties, hij verwacht de werkwijze voor de vergoeding van schade bij mestkelders begin 2021 bekend te kunnen maken.

Vraag 2

Klopt het dat wordt geadviseerd om bij schade aan mestkelders door aardbevingen niet de daadwerkelijke, maar de economische schade te vergoeden? Zo nee, hoe zit het dan? Zo ja, wat is daarvoor de reden en wat zijn daarvan de gevolgen voor de agrarische ondernemers?²

¹ Veldpost, 24 oktober 2020 «Vergoeding lekke mestkelder «lachertje»» (<https://www.veld-post.nl/artikel/370773-vergoeding-lekke-mestkelder-lachertje/>)

² Panel Mestkelders, 11 september 2020 'Mijnbouwschade aan mestkelders: inzichten voor een nieuw beoordelingskader' (<https://www.schadedoormijnbouw.nl/nieuws/advies-schade-mestkelders-opgeleverd>)

Antwoord 2

Het IMG heeft na overleg met de agrarische sector een multidisciplinair team van deskundigen ingesteld om te adviseren over de wijze waarop het IMG schade aan mestkelders dient te beoordelen (Kamerstuk 33 529, nr. 722). Dit advies is op 25 september jl. door het IMG openbaar gemaakt. Zoals is vastgelegd in de Tijdelijke wet Groningen (TwG) moet het IMG toepassing geven aan het schadevergoedingsrecht uit het Burgerlijk Wetboek. Het schadevergoedingsrecht kent als uitgangspunt dat de benadeelde zo veel mogelijk teruggebracht dient te worden in dezelfde (vermogens)situatie als waarin hij zich voorafgaand aan het schadetoebrengende feit bevond. Het panel van deskundigen heeft in haar advies, met inachtneming van het voorgaande, geadviseerd dat schadevergoeding in beginsel dient plaats te vinden door vergoeding van de kosten voor reparatie van de mestkelders, tenzij de kosten daarvan een factor 1,25 of hoger liggen ten opzichte van de vergoeding van de gekapitaliseerde bedrijfsschade. Daarmee worden de daadwerkelijke kosten bedoeld die een ondernemer extra maakt als gevolg van een lekkende mestkelder. Het adviespanel adviseert om in de gevallen, waarin de herstellkosten een factor 1,25 of hoger zijn, de bedrijfsschade te vergoeden.

Ik kan, gelet op de onafhankelijkheid van het IMG, niet vooruitlopen op de wijze waarop IMG het advies meeneemt in zijn werkwijze. Het IMG bestudeert het advies en is daarover met de agrarische sector en maatschappelijke organisaties in overleg. De uitkomsten van deze overleggen worden betrokken bij de besluitvorming van het IMG over de afhandeling van schade aan mestkelders.

Vraag 3

Wat wordt verstaan onder economische schade en wat is het verschil met daadwerkelijke schade?

Antwoord 3

Onder economische schade worden de (extra) kosten verstaan die de agrarisch ondernemer maakt doordat hij een groter volume aan mest moet afvoeren, als gevolg van scheuren in de mestkelder waardoor grondwater naar binnen sijpelt. Ik ga ervan uit dat met «daadwerkelijke schade» in dit geval wordt bedoeld de kosten van reparatie van de fysieke schade die is ontstaan.

Vraag 4

In hoeverre vindt u het redelijk en rechtvaardig dat niet de daadwerkelijke schade, maar de economische schade wordt vergoed? Vindt u dit passen in de lijn van het ruimhartig vergoeden van aardbevingsschade? Zo ja, kunt u dat toelichten? Zo nee, wat verstaat u onder een ruimhartige vergoeding?

Antwoord 4

Zoals beschreven in de beantwoording van vraag 2, constateert het panel in zijn advies dat bij het vaststellen van de schade aan mestkelders, uitgegaan dient te worden van het schadevergoedingsrecht. Zij gaat hier in hoofdstuk 9.1 van het advies uitgebreid op in. Volgens het panel is adequate schadevergoeding mogelijk door het vergoeden van bedrijfsschade. In het advies is de vergoeding voor bedrijfsschade 8,50 euro per kubieke meter mest. Volgens de deskundigen dekt dit de extra kosten die agrarisch ondernemers maken. Mocht dit niet het geval zijn dan is maatwerk mogelijk, zo adviseert het panel. Het IMG bestudeert momenteel het advies en is daarover in gesprek met de agrarische sector en maatschappelijke organisaties. De uitkomsten van deze overleggen worden betrokken bij de besluitvorming van het IMG over de afhandeling van schade aan mestkelders. IMG hanteert, zoals opgenomen in de TwG, als uitgangspunt dat schadevergoedingsbesluiten rechtvaardig, ruimhartig en onafhankelijk genomen worden. Naar verwachting publiceert het IMG haar werkwijze met betrekking tot mestkelders begin 2021. Het past mij niet, ook gelet op de onafhankelijkheid van IMG, hier nu al op vooruit te lopen.

Vraag 5

Bent u bekend met het feit dat het Rijksvastgoedbedrijf in de jaren »90 de mestkelders van pachthoeves in Zuid-Flevoland hersteld heeft? Kunt u een overzicht geven van de inspectiekosten (kosten voorafgaand aan herstel zoals het in beeld brengen van locatie, aard en omvang), voorbereidende kosten (zoals het leeghalen van mestkelders) en uitvoerende kosten (herstelwerkzaamheden inclusief de extra veiligheidsmaatregelen die genomen moeten worden als gevolg van de Arbeidsomstandighedenwet) van een tiental pachthoeves (verschillend qua omvang en ligging) waar herstel heeft plaatsgevonden? Kunt u daarnaast inzicht geven in de gemiddelde kosten die het Rijksvastgoedbedrijf destijds heeft uitgegeven per hoeve?

Antwoord 5

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft laten weten dat in de jaren negentig vermoedelijk mestkelders van pachthoeves in Zuid-Flevoland zijn hersteld door een voorganger van het Rijksvastgoedbedrijf. Wat hiervan de achtergronden, de aard en omvang en de kosten zijn geweest kan het Rijksvastgoedbedrijf niet meer vaststellen, omdat de bewaartermijn van de hierop betrekking hebbende stukken ruimschoots is verstreken is.

Vraag 6

Hoe zijn de leden van het adviespanel geselecteerd en op basis van welke criteria? Hoe zijn de deskundigen tot dit advies gekomen? In hoeverre heeft er overleg plaats gevonden met de agrarische ondernemers, de agrarische tafel, LTO-Noord, et cetera?

Antwoord 6

Het IMG heeft mij laten weten dat het panel is geselecteerd op basis van hun juridische, geologische, technische en agrarische expertise. Het panel gaat in het advies in op de wijze waarop het advies tot stand is gekomen. Zo heeft het panel onder andere een bezoek gebracht aan twee agrarische bedrijven in het aardbevingsgebied die melding hebben gemaakt van schade door lekkages aan de mestkelder.

Vraag 7

Wanneer wordt definitief duidelijk hoe het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) met het advies van het adviespanel en het advies van TNO en de Technische Universiteit (TU) Delft omgaat? Wanneer wordt het advies van TNO en TU Delft verwacht waarbij wordt ingegaan op de kans op schade aan mestkelders door diepe bodemdaling en -stijging? Wat betekent dit voor de termijn waarbinnen agrariërs duidelijkheid krijgen over vergoeding van schades als gevolg van gaswinning?

Antwoord 7

De sector-organisaties hebben twee maanden de tijd gevraagd om met een reactie te komen op het advies van de deskundigen. IMG neemt deze reactie (medio december) mee in het opstellen van de werkwijze. De werkwijze is naar verwachting begin 2021 gereed. Vanaf dat moment zal IMG beginnen met de afhandeling van de bij IMG openstaande schademeldingen aan mestkelders.

De uitkomsten van het onderzoek van TNO/TU Delft naar diepe bodemstijging en -daling is naar verwachting eind 2020 gereed. Dit onderzoek is niet specifiek gericht op mestkelders maar waar relevant worden deze onderzoeksresultaten uiteraard meegenomen in het afhandelen van de schade aan mestkelders.

Vraag 8

Welke maatschappelijke organisaties worden in het vervolgtraject voor het advies Mestkelders betrokken?

Antwoord 8

Het advies wordt met LTO Noord, stichting Boerenbelang Mijnbouwschade, de Agrarische tafel, Groninger Bodembeweging en Groninger Gasberaad besproken.

Vraag 9

Wanneer komt het IMG met een algemene beleidslijn voor de vergoedingen van de schade bij lekke mestkelders en andere schade als gevolg van aardbevingen bij agrarische bedrijven in Groningen?

Antwoord 9

Begin 2021 zal het IMG communiceren over de wijze waarop de afhandeling plaatsvindt. Meldingen van fysieke schade worden reeds behandeld door het IMG. Voor waardedaling zal IMG op haar website begin 2021 een aanvulling op de werkwijze publiceren voor bedrijven, waaronder agrariërs.

Vraag 10

Hoeveel agrarische ondernemers in Groningen hebben te maken met schade als gevolg van de aardbevingen? Voor hoeveel ondernemers is er inmiddels een (passende/acceptabele) oplossing? Voor hoeveel nog niet? Hoe lang wachten ondernemers inmiddels al op een oplossing?

Antwoord 10

In totaal zijn ruim 1.254 schademeldingen van agrarische bedrijven bij het IMG binnengekomen, waarvan er 593 zijn afgehandeld. Er zijn nu 661 openstaande schademeldingen op adressen waar sprake is of kan zijn van agrarische activiteiten. Een groot aantal hiervan is reeds in behandeling en een schade-opname uitgevoerd. Bij een deel van hen zijn er ook mestkelders op het terrein aanwezig en al dan niet in gebruik. Het IMG zal de schade bij mestkelders in behandeling nemen zodra het zijn werkwijze hiervoor heeft vastgesteld.

Het IMG gaat in de tussentijd onverminderd door met de (reguliere) schadeafhandeling bij agrarische bedrijven. Als er een mestkelder wordt aangetroffen bij een schade-opname, wordt dat deel van de schademelding pas afgehandeld zodra er een werkwijze is. De rest van de schademelding wordt wel verder gebracht. Zo kan in ieder geval al voor een deel van de schade op het bedrijf de procedure worden voortgezet.

Vraag 11

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van het akkoord op hoofdlijnen van 18 maart 2020 van de agrarische tafel? Hoe is of wordt dit akkoord omgezet in een effectief programma voor de agrarische sector? Kan de uitwerking worden gedeeld met de Tweede Kamer? Welke ministeries zijn betrokken bij het akkoord en welk ministerie is daarvan de trekker?

Antwoord 11

Sinds de zomer is een door de provincie aangesteld programmteam aan de slag met het ontwikkelen van een effectieve en gedragen programmatische aanpak. BZK, LNV en EZK zijn betrokken bij de uitwerking van de afspraken naar een programma, waarbij LNV aanspreekpunt is voor het programmteam. Deze programmatische aanpak is vooral van belang voor de bedrijven die vastlopen in een combinatie van schadeprocedures, versterkingsopgave en aanverwante problematiek. Het programmteam is in contact met de overheden en de sector en toetst de aanpak aan enkele praktijksituaties om deze verder te concretiseren. Uiteraard zal ik de uitwerking delen met de Kamer wanneer deze beschikbaar is, naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021.

Vraag 12

Kunnen de vragen vóór het wetgevingsoverleg Mijnbouw/Groningen van 12 november aanstaande worden beantwoord?

Antwoord 12

Vanwege de benodigde interdepartementale afstemming is dit niet gelukt.